

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Poenis Pecuniariis. Cap. Trigesimvmsecvndvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

S V M M A R I V M .

- 1 **E**pisopus an possit imponere poenam pecuniariam.
- 2 Avaritia, & eius suspitio tollenda est ab ecclesiasticis.
- 3 Poena pecuniaria exacta ab episcopo in quo debent conuerti, & an possit sibi applicare.
- 4 Iurisdictionis fructus, qui sint, & an episcopi.
- 5 Episcopus habens iurisdictiones vasallorum quomodo committet causas criminales.
- 6 Pecunia non debet recipi pro causa spirituali.
- 7 Canonum dispensatio cum est facienda, gratis tamen fieri debet.
- 8 Episcopus non debet accipere aliquid pro institutione canonicatus, seu beneficij. In quo expenditur canon Concil. Trid.
- 9 Pecunia in causa heresis nullo modo extorqueri debet.

CVM de multis supra dictū sit, restat videre. † An episcopus in ordinationibus suis tam in visitationibus, quam in alijs actibus possit poenas pecuniarias imponere, cum iura admodum contraria videantur, namque dicitur per Innocen. III. in Concil. gener. cap. irrefragabili. §. final. de offic. ordi. quod prelati illud salutare statutum non debent ad questum pecuniæ conuertere, & in capitulo vt clericorum. §. prælati, de vit. & honest. cler. iuncto c. licet de poenis, & cap. cum dilectus, videtur permitti, dum tex. dicit emendas solitas solui pro excessibus deberi, eod. tit. de offic. ordin. & in capitulo 3. §. in causis vero, sess. 25. Concil. Trident. de reformat. gen. & in multis Constitutionibus summorum Romanorū Pontificum, in quibus reseruatur impositio poenarum, etiam pecunia-

rium arbitrio episcopi, & cum relinquatur arbitrio episcopi, non dubium quin potest. sess. 5. eiusd. Concil. Tridentin. in materia librorum, in fin. ibi iuris, & arbitrij poenis per episcopos coherceantur, & in hac materia multa dicit Didac. Couar. lib. 2. var. resolut. c. 9. nu. 8. vers. postremo, & per Docto. in eod. c. irrefragabili. §. fin. & communiter dicimus episcopo ea vti debere cautela, vt cum viderit alias pœnas paruipendi, & pecuniarias timeri, eas imponat. Felin. in d. cap. fin. & dixi alios referens in famul. singul. in littera e. nu. 25. non tamen animo tolerandi crimina, vt multi dicunt, si nō sunt delinquentes fiscus semper erit pauper, nec passim in omnibus statutis pœnam pecuniariam imponere, vt ibi dicit Couar. quia esset dare suauitatem Auaritiæ, & non formam corrigendi, & laici murmurant, quorum est contra-

facta

2 facta superiorum insurgere. † Auaritia, n. vt idolorum seruitus, & eius spatio tollenda est ab ecclesiasticis, ex decreto Conc. Trid. sess. 13. de reform. cap. 1. per c. auaritia, de præb. c. cum iam dudum cum gl. eod. tit. vt prælati discant non percussores esse, sed pastores, maxime a publice peccantibus, ex c. nemo, de simo. & cæcitate auaritia in multis imminere, dicitur tex. in cap. cum auaritia, de elect. lib. 6. sess. 22. Conc. Trid. in decr. de obseru. & 3 euit. in celebr. Miss. cum sit omnium malorum radix. ead. sess. de reform. c. 1. de qua dicit Valer. lib. 9. capit. 4. protrahatur etiam in medium auaritia latentium indagatrix lucrorum, manifesta præde audidissima vorago nec habendi fructu fælix, & cupiditate quaerendi miserissima, quia diuitiæ acquiruntur ab auaris cum labore, custodiuntur cum timore, deficiunt cum dolore. Avaro etenim nihil sceleratius, quia ex libero fuit factus seruus. se ipsum consumit, iusta illud dictum Venusini Poætæ.

Quaritur, & inuentis miser abstinet.

Et cui tam adest, quã habet, quam quæ non habet, avari regnũ Dei nõ possident. 1. ad Cor. c. 6. Eccl. 37. qui aurũ diligit non iustificabit, ad Ephes. c. 5. auaritia nec nomine in vobis, sicut 4 decet sanctos. Luc. cap. 6. ve vobis diuitibus, qui habetis hic consolationẽ vestram. D. Pauli. in hoc trac. 2. p. q. 2. nu. 38. de auaro inquit Basilus magnus, est panis famelici, quẽ tenes, est nudi vestis, quam seruas, egentis argentum, quod possides. S. Aug. lib. 3. de lib. arb. c. 17. Mart. Nau. in Man. c. 23. n. 69. vsq; ad 76. inclusiue, & sup. c. 4. nu. 2. reijciendo illos vulgi verus pecuniam sectantis.

Nummus honoratur, sine nummis nullus amatur.

Nummus ubi loquitur, Tullius ipse tacet.

Quisquis habet nummos, secuta nauis get aura.

Fortunamq; suo temperet arbitrio.

Quod si in laicis prohibetur, quid nobis prælati? in quibus si sal eauerit, in quo salietur, ad nihilum valet, nisi vt mittatur foras, & conculetur ab hominibus. Matt. 5. c. † Vnde iuris esse videtur prælatũ eas pœnas in vsus pios debere conuertere, quod vult. tex. Conc. Trid. ipso c. 3. §. in causis, sess. 25. de reform. gen. Et ipsas emendas, seu multas, cum distinctione, quia generaliter optimum est eas erogare pauperibus, vel vsibus piis ecclesiarum, nisi episcopus sit adeo pauper, vt non habeat commode vnde viuat, quia sibi consignabit, late Henr. de Bott. post doct. in d. §. ceterum, in tract. de synod. episc. 3. p. ar. i. num. 29. cum seq. vel cum alia secunda distinctione, si ex statuto sibi, si ex alijs forsã ecclesiasticis, aut alijs spiritualibus, non sibi, sed ecclesiæ, vel alteri pio loco, in vtilitatem ecclesiæ, vel fabricæ reparationẽ dicitur. Conc. in alio sim. sess. 23. de reform. cap. 1. §. si quis autem. † Sin autem de emolumentis iurisdictionis præstat idem scire, vt possit sibi vendicare, per cap. dilectus alleg. siue per sententiam, siue per contumaciam, seu contrauentionem statuti factã. Dicitur autem iurisdictioni productiua prouentũ, & fructus iurisdictionis dicuntur prouentus, vt dixi in fam. sing. in l. i. num. 97. adducens Capic. decif. 27. licet factõ hominis cum loquimur de iurisdictione criminali.

nali. Dom. Frecc. lib. 2. 3. author. nu. 52. etiam confiscatione. ad q. Bal. not. in l. 1. nu. 10. C. de fruct. & lit. expens. & concludit Abb. in eod. cap. licet, quamuis, vbi si episcopus habet de ordinario vnde viuere possit, tutius est, vt omnis tollatur suspitio ad pios vsus couertere: per citatum §. in causis iudicialibus. cap. 30. Conc. Tri. qui text. loquitur in exequutionibus faciendis, & obinde contumacia est ex parte litigantium reorum, & in ipsis prouentibus reducuntur, quæ retrahuntur ex actuarijs. † Sed est aduertēdum præ ipso episcopo, & alijs ecclesiasticis, habentibus iurisdictionem in vassallos, ciuilibus, & criminaliter, & in commissionibus causarū criminaliū, non dicatur specialiter causa, in quo consistat, ne irregularitas contrahatur, sed sufficit dicere generaliter, committimus tibi causas talium, non tamen committendo per clericum, sed per se ipsum, vel laicum, quod est mentem retinendum, text. clarus, in c. fin. ne cler. vel mon. lib. 6. Nicol. Plou. de irregular. reg. 38. num. 23. Domi. Paul. in hoc tract. de visitat. 1. par. q. 7. nu. 71. omnino Petr. de Anch. eod. tit. & lib. ne cler. vel mon. cap. episcopus, 2. notab. ponit Couarr. in clem. si furiosus 2. par. §. 5. num. 8. de homicid. † Pro re tamen spirituali caueatur ab omnibus pecuniā accipi, & pone exemplum in c. 1. de reform. sess. 21. Conc. Trid. late dom. Floren. in 2. tit. 1. cap. 5. per totum, in quo est intentio iudicativa, vt in d. §. 3. eiusd. c. vel pro spirituali annexa, nam etiā ipsa sunt instituta ab ecclesia in virtute potestatis diuinitus acceptæ, vt discurret Mart. Nau. in Man. cap. 23. nu. 99. in vers. 2. quod omnia, quid vero de

pecunia respectu procuracionum ratione visitationis, quid, quantum, & & an liceat, quomodo, & qualiter ad cuius vtilitatem principaliter sit inductum, dicam infra lib. 4. tamquā de accidentalibus, ne ipsarum procuracionum respectu, dicant aliqui visitationes inductas, & an pro ipsis accipiendo ab ecclesijs ciuitatis, vt quia commodum est episcopo manendi in dōmo sua, sine tamen labore, & longo itinere, ipsas visitare, & multi sentiunt, quod ve est contra extrauag. vas electionis §. 1. vbi capitulum soluit procuracionē, & antiqui tenuerunt. do. Petr. lib. 1. c. 15. n. 2. sed infra suo loco examinabo. † Et prædicta sunt vera, & ampliuntur ad aliud vt cum ex aliqua causa dispensatio est faciēda canonum, ea quidem gratis non per pecuniam ab episcopo fiat, ex præcepto tex. Conc. Trid. sess. 25. de reform. gen. cap. 18. sicuti de dispensatione gradus matrimonij, sess. 24. de reform. matrim. cap. 5. §. in contrahendis, & in dispensationibus, & absolutionibus ab irregularitatibus in casibus permissis, ex alio decreto eius. Conc. ead. sess. de reform. gen. c. 6. quod in alijs extenditur per decisionem præfati Conc. cap. 18. in quo est aduertendum, & officiales, sunt monendi, vt infra alio loco dicemus pro eod. c. 18. adducendo dicta doctorum, & aliquas nouissimas declarationes. † Pro nunc non est omittendum, cū in visitatione recognoscantur tituli beneficiorū, ecclesiarum, canonicatum, & episcopus multas institutiones, & collationes faciat, siue de p̄bendis, canonicatibus, beneficijs, & curatis, & simplicibus, ne quid pecunię accipiat, aliquo modo, pacto, aut

confue-

conſuetudine, quando maxime non cōuertit ad vſus pios, aut fabricā ecclēſiæ omne. n. prohibitū eſt, ex quo cūq. titulo fit, vt electionis, p̄ſentationis, nominationis, inſtitutionis, cōfirmationis, collationis, prouiſionis, admiſſionis, & ſimil. per decretū eiuf. Conc. Tri ſeſ. 24. de reſor. gen. c. 14. niſi, vt ibid. cauēt, & declarauit Mar. Nau. in Man. c. 23. n. 101. verſ. 11. fol. 372. Et fortius eſt curandum, ne in cauſa hæreſis pecunia extorqueatur

cle. 1. §. verum lo 2. & cle. 2. de h̄er. Si mancas eo. tit. 8. n. 5. nec in procedēdo, cū quis de hæreſi condemnatur, poteſt ad p̄nā pecuniariā damnari, ſed in punitione reſpectu inobedientię, vt p̄ correctione, ſeu purgatione pōt imponi talis p̄nā, vel p̄ penitētia, p̄ ſuſpitione data mutari, q̄a dicit eſſe in arbitrio. hęc not. per Cald. in trac. de h̄ere. c. 19. cū duob. ſeq. & ad hoc dictum vide Eym in ſuo Direc. 3. par. q. 103. Zanch. de h̄eret. cap. 19.

DE STATVTIS EPISCOPALIBVS
an ligent ſine ſcripturæ.

C A P. TRIGESIMVM TERTIVM.

S V M M A R I V M.

1	E piſcopi in ſuis diçeſibus habent iuriſdictionem cum mero, & mixto imperio.	7	Leges a quo tempore incipiant ligare, vt omnes obſeruent.
2	Statuta facere eſt de lege iuriſdictionis.	8	Scriptura an ſit de ſubſtantia legis, vel ſtatuti.
3	Statutū epiſcopi quod ius dicatur. Cauſe in prima inſtantia ſunt tractandæ coram ipſo epiſcopo. nu. eod.	9	Cauſe requirentes ſcripturam multi notantur. nu. eo.
4	Statutum epiſcopi an ſit perpetuum & liget ſucceſſorem.	10	Breue an valeat ſine ſcriptura.
5	Leges factæ a pr̄ regibus nomine Regio durant etiam finito officio.	11	Bulla an ſit de eſſentia priuilegij.
6	Regule cancellariæ quāto tēpore du-	12	Scriptura quare fuit inuenta.

Quia propriū ipſius viſitationis eſt bona cōfirmare, mala aut reuocare, q̄ vt in oībus acclis obſeruetur ſtatuta, reformationes, conſtitutiones ſūt, quibus & boni cōſeruent, & mali debitis p̄nis reducant, ideo p̄ fine hui⁹ libri de duobus ē vidēdū, de poteſtate ſtatuedi, & ſi ſcriptura

de neceſſitate requirāt, vt aliās ordinata nō teneāt, hęc cōtinuo apud oēs verſāt, q̄a neceſſaria fuit lex. ſup. c. 17. n. 22. cum ſeq. † Habēt. n. epi in diçeſi iuriſdictionē cū mero, & mixto imperio. vt per oēs ſcribit. in l. imperium. ff. de iuriſ. omn. iud. vnde dicit in c. 1. de offic. ordin. ex ſynod. Ioan. Pap. habeant epiſcopi ſingularum vrbium